

P6_TA-PROV(2006)0430

Stratégiai partnerség az Európai Unió és Dél-Afrika között

Az Európai Parlament állásfoglalása az EU–Dél-Afrika stratégiai partnerségről (2006/2234(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek címzett „Az EU–Dél-Afrika stratégiai partnerség felé” című, 2006. június 28-i bizottsági közleményre (COM(2006)0347),
- tekintettel a Tanácsnak és a Tanács keretében ülésező tagállamok kormányai képviselőinek a Bizottság számára az egyrészlől az Európai Közösség és tagállamai, másrészlől a Dél-afrikai Köztársaság között 2006. június 28-án létrejött kereskedelmi, fejlesztési és együttműködési megállapodás módosítására vonatkozó iránymutatás nyújtásáról szóló bizottsági közleményre (COM(2006)0348),
- tekintettel az egyrészlől az Európai Közösség és tagállamai, másrészlől a Dél-afrikai Köztársaság között létrejött, 1999. októberében aláírt, 2000 januárjától ideiglenesen és részben alkalmazott és 2004. május 1-jén teljes egészében hatályba lépett kereskedelmi, fejlesztési és együttműködési megállapodásra¹ (TDCA),
- tekintettel az egyrészlől az afrikai, karibi és csendes-óceáni államok csoportja, másrészlől az Európai Közösség és tagállamai között létrejött, Cotonou-ban 2000. június 23-án aláírt partnerségi megállapodásra² (a „Cotonou-i Megállapodás”),
- tekintettel az ENSZ millenniumi projektjének „A fejlesztésbe történő beruházás: Gyakorlati terv a millenniumi fejlesztési célok elérésére” című jelentésére,
- tekintettel a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülésező képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság európai uniós fejlesztési politikáról szóló, „Az európai konszenzus” című együttes nyilatkozatára³,
- tekintettel az afrikai fejlesztési stratégiáról szóló, 2005. november 17-én elfogadott⁴, illetve az EU és a karibi országok közötti növekedési, stabilitási és fejlesztési partnerségről szóló, 2006. július 6-án elfogadott⁵ állásfoglalására,
- tekintettel eljárási szabályzata 45. cikkére,
- tekintettel a Fejlesztési Bizottság jelentésére (A6-0310/2006),

A. mivel Dél-Afrika a szubszaharai Afrika legjelentősebb politikai hatalma, különösen az

¹ HL L 311., 1999.12.4., 3. o.

² HL L 317., 2000.12.15., 3. o. A partnerségi megállapodást módosító megállapodással (HL L 209., 2005.8.11., 27. o.) módosított megállapodás.

³ HL C 46., 2006.2.24., 1. o.

⁴ Elfogadott szöveg, P6_TA(2005)0445.

⁵ Elfogadott szöveg, P6_TA(2006)0304.

Afrikai Unió és az Új Afrikai Fejlesztési Partnerség (NEPAD) keretében afrikai szinten, a Dél-afrikai Fejlesztési Közösség (SADC) keretében pedig regionális szinten eljárva, és fontos szereplő globális szinten is, ideértve a Világkereskedelmi Szövetség (WTO) keretében zajló kereskedelmi tárgyalásokat, valamint egyre nagyobb mértékben járul hozzá az afrikai békefenntartó és konfliktusrendező folyamatokhoz,

- B. mivel Dél-Afrika a szubszaharai Afrikában csakúgy, mint az AKCS-államok csoportján belül messze a legerősebb gazdasággal rendelkezik, és mivel az ötödik WTO miniszteri konferencián Cancúnban a G20-ak között az afrikai fejlődő államok képviselőiben növelni igyekezett ezen országok befolyását a gazdaságaik számára fontos kérdésekben,
- C. mivel Dél-Afrika a WTO Cairns-csoportja tagjaként védelmébe vette a mezőgazdasági termékeket exportáló gazdaságok érdekeit,
- D. mivel a jövedelmi különbségek az apartheidkorszakból származnak, és a fehér lakosság nagy része nyugat-európai színvonalhoz fogható körülmények között él, míg a fekete lakosság nagy része a legkevésbé fejlett országokéhoz hasonló körülmények között, és a lakosság majdnem fele a szegénységi küszöb alatt él,
- E. mivel Dél-Afrika kormányának fekete lakosság gazdasági fejlődési (BEE) stratégiáját 2004-ben jóváhagyták, és ennek célja az apartheidkorszak egyenlőtlenségeinek a hátrányos helyzetben lévő népesség gazdasági részvételének növelésével történő orvosolása,
- F. mivel Dél-Afrikában különösen magas a munkanélküliség aránya, hivatalosan több mint 30%, nem hivatalos becslések szerint pedig majdnem 40%,
- G. mivel a munkanélküliségi mutatók továbbra is a faji megkülönböztetés létéről tanúskodnak, mivel a fekete lakosság 50%-a munkanélküli, míg ugyanez az arány a színesek esetében 27%, az ázsiai lakosság esetében 17% és a fehérek esetében csupán 6%,
- H. mivel Dél-Afrikában a bevándorlás különleges helyzetet foglal el, ugyanis az ország évtizedek óta nagy vonzerővel bír a dél-afrikai régiókból érkező legális (pl.: arany- és gyémántbányászat) és illegális (jobb megélhetés) bevándorlók számára, de ugyanakkor súlyosan szenved az „agyelszívástól” jelenségétől is különösen az egészségügyi ágazatban,
- I. mivel Dél-Afrika kormánya a dél-afrikai gyorsított és közös növekedési kezdeményezés (ASGISA) keretében megállapította makrogazdaság-politikai célkitűzéseit, amelyek célja a gazdasági növekedés 6%-ra történő emelése, illetve a munkanélküliség és a szegénység felére csökkentése 2014-ig,
- J. mivel az egész világon Dél-Afrikában van a legtöbb HIV-fertőzött személy, és 2005-ben 320 000 ember halt meg AIDS-ben, és mivel az AIDS-járvány humanitárius tragédia, amely az árván maradt és a rossz bánásmódtól szenvedő gyermekek sorsát kedvezőtlenül befolyásolja, és a dél-afrikai gazdaságot is sújtja,
- K. mivel Dél-Afrika az egész szubszaharai afrikai régió gazdasági motorja, és mivel a dél-afrikai gazdasági fejlesztések hatással lehetnek a szegénység enyhítésére és a millenniumi fejlesztési célok (MFC-k) regionális szinten történő elérésére,

- L. mivel a magas bűnügyi mutatók akadályozzák a gazdasági fejlődést, visszavetik a turizmust és kedvezőtlen környezetet teremtenek a külföldi befektetéseknek,
- M. mivel Dél-Afrika legfontosabb kereskedelmi partnere az EU, ugyanakkor az EU számára a Dél-Afrikával való kereskedelem közepes fontosságú,
- N. mivel Dél-Afrika a Cotonou-i Megállapodás olyan feltételes tagja, amely nem jogosult nem kölcsönös kereskedelmi preferenciákra, és nem részesül finanszírozásban az Európai Fejlesztési Alapból, viszont részt vesz a politikai együttműködésben és az AKCS–EU intézményekben,
- O. mivel az EU messze a legfontosabb adományozó Dél-Afrika tekintetében, és kb. 70%-át nyújtja az összes adományozói finanszírozásnak, ami a nemzeti költségvetés megközelítőleg 1,3%-át jelenti,
- P. mivel a gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokat, továbbá a politikai, társadalmi, kulturális, környezetvédelmi, egészségügyi és más területeken történő együttműködést az EU és Dél-Afrika közötti kereskedelmi, fejlesztési és együttműködési megállapodás (TDCA) szabályozza, amelynek célja az aszimmetrikus ütemezés és az érzékeny ágazatok védelme mellett egy szabadkereskedelmi térség létrehozása,
- Q. mivel a Bizottság új EU–Dél-Afrika stratégiai partnerségre tett javaslatot, amely három fő célkitűzést ösztönöz: egységes, összefüggő és egyértelmű keret létrehozását, amely az együttműködés minden területét lefedi, a politikai párbeszéd felől a stratégiai együttműködés felé történő elmozdulást, továbbá a meglévő együttműködés kibővítését egy felülvizsgált TDCA mellett,
- R. mivel a TDCA lehetővé tette, hogy az EU megszüntesse Dél-Afrika vonatkozásában a kereskedelem egyensúlyának hiányosságát, és nagyobb terhet helyezett Dél-Afrikára, mint az EU-ra a tarifális kiigazítások tekintetében, aminek eredményeként a jelenlegi TDCA előnyösebb az EU, mint Dél-Afrika számára,
- S. mivel az EU mezőgazdasági és csúcstechnológiai termékeinek a dél-afrikai piacokra történő belépése kedvezőtlen hatásokkal jár a mezőgazdasági szektorra és az olyan dél-afrikai stratégiai hozzáadottérték-termelés fejlődésére, mint a gyógyszeripar, a gép- és gépjárműgyártás,
- T. mivel Dél-Afrika már jelentős kötelezettségvállalásokat tett a GATS értelmében a szolgáltatási szektorban, és a hozzáférés és az egyetemes szolgáltatások elfogadható szintjének elérését illetően jelentős korlátokkal szembesül,
- U. mivel a Bizottságnak szándékában áll a TDCA felülvizsgálata különösen a kereskedelem liberalizálására és a szolgáltatásokra, befektetésre, kormányzati közbeszerzésre, szellemi tulajdonra, versenyre, szabványosításra, vámra és származási szabályokra vonatkozó további kötelező érvényű rendelkezések bevezetése révén,
- V. mivel a befektetési és kormányzati közbeszerzési rendelkezések bevezetése nehézségeket teremthet Dél-Afrika és a Dél-Afrikai Vámunió (SACU) egyéb országai számára,
- W. mivel a Bizottság javasolja továbbá a TDCA összehangolását a felülvizsgált Cotonou-i Megállapodással a tömegpusztító fegyverek elterjedése, a terrorizmus elleni küzdelem, a

büntetlenség elleni küzdelem és a zsoldostevékenységek megakadályozása tekintetében,

- X. mivel a Bizottság szándéka, hogy 2006. november 14-én a stratégiai partnerség végrehajtásáról szóló EU–Dél-Afrika cselekvési terv tervezetére javaslatot tegyen az EU–Dél-Afrika Közös Együttműködési Tanácsnak,
1. üdvözli a Bizottság megközelítését, miszerint lépéseket kíván tenni egy EU–Dél-Afrika stratégiai partnerség felé, illetve egy koherens hosszú távú együttműködési keretet javasol;
 2. hangsúlyozza, hogy ennek a stratégiai partnerségnek egységes keretet kell biztosítania, amelynek értelmében a meglévő együttműködési eszközök javíthatják a dél-afrikai lakosság és gazdaság érdekében tett lépéseket;
 3. hangsúlyozza, hogy a stratégiai partnerségnek ki kell egészítenie az EU-Afrika stratégiát, és magában kell foglalnia a fejlesztési együttműködési eszköz, a gazdasági partnerségi megállapodások (EPA) és egyéb folyamatban lévő tárgyalások terén már megkezdett munkát;
 4. hangsúlyozza, hogy a cselekvési tervnek a Cotonou-i Megállapodással összhangban és az MFC-k elérése céljából kiemelkedő fontosságú célja kell, hogy legyen a szegénység enyhítése, és figyelembe veszi a stratégiai partnerségnek a régió országaira és az EPA-tárgyalásokra gyakorolt hatását;
 5. rámutat arra, hogy a dél-afrikai kormánynak továbbra is politikai prioritásként kell tekintenie az HIV/AIDS válság megelőzést (hangsúlyozva a szexuális és reprodukció egészségét) kezelést és gyógyítást kiegyensúlyozottan magában foglaló megközelítés révén való megoldására; üdvözli a kormány antiretrovírus szerek szállítására irányuló programját, de ragaszkodik a végrehajtás haladéktalan javításához;
 6. üdvözli azt az új megközelítést, amely a politikai párbeszéd felől a stratégiai politikai együttműködés és a regionális, afrikai és globális kérdésekre vonatkozó közös célkitűzések felé mozdul el, figyelembe véve azt a tényt, hogy Dél-Afrika fontos szerepet játszik a szubszaharai afrikai országok olyan nemzetközi fórumokon fellépő szószólójaként, mint a WTO és az ENSZ;
 7. felhívja Dél-Afrikát, hogy a rendezettebb regionális fejlesztési politika kidolgozása érdekében haladéktalanul tisztázza a SADC (Dél-afrikai Fejlesztési Közösség), a SACU (Dél-afrikai Vámunió) és a TDCA (a kereskedelmi, fejlesztési és együttműködési megállapodás) közötti kapcsolatot; felhívja a Bizottságot, hogy az EPA-tárgyalások figyelembe vétele mellett tegye egyértelművé a SADC, SACU és TDCA-val kapcsolatos EU-politikát;
 8. javasolja az EU–dél-afrikai politikai párbeszéd továbbfejlesztését a parlamenti küldöttségek rendszeres látogatásai révén (amelyekre elengedhetetlenül szükség van, ha nagyobb kölcsönös megértésre törekszenek a közös érdekeket képviselő ügyek, a két fél saját demokratikus rendszere, valamint a felelősségi körök tekintetében);
 9. hangsúlyozza, hogy Dél-Afrika már most is különleges politikai szerepet játszik a kontinensen (pl.: Szudánban, Kongóban, Libériában), és úgy ítéli meg, hogy ezt a szerepet az Európai Uniónak is el kell ismernie és támogatnia kell; e tekintetben

hangsúlyozza az Afrikai Unió fontosságát – amelynek Dél-Afrika egyik alapítója és aktív tagja –, mivel a globalizálódó világban az afrikai kontinens szószólója lehet, és reméli, hogy az Afrikai Unió tovább fog fejlődni;

10. e tekintetben felhívja Dél-Afrikát, hogy politikai befolyása révén segítse elő a szomszédos Zimbabwében kialakult válság békés rendezését;
11. kéri a Bizottságot, hogy tartsa szem előtt azt a tényt, hogy a nemzetközi kapcsolatok keretében Dél-Afrika fontos politikai és kereskedelmi kapcsolatokat épített ki az ázsiai és latin-amerikai országokkal, továbbá a fejlődő országokkal;
12. hangsúlyozza, hogy a cselekvési tervnek figyelembe kell vennie az EU és Dél-Afrika között különösen a kereskedelem terén meglévő gazdasági különbségeket, ahogyan azt a közepesen fejlett gazdaságok tekintetében maga a WTO is elismeri, amikor az ilyen kibontakozó gazdaságok védelme érdekében szükséges, egyes vámok és egyéb kereskedelmi intézkedések fenntartását megengedő, különleges és megkülönböztetett bánásmódot javasol;
13. hangsúlyozza, hogy a cselekvési tervnek kiemelt hangsúlyt kell fektetnie a külföldi befektetések ösztönzésére olyan innovatív stratégia révén, amely a dél-afrikai hatóságokkal együttműködve a befektetéseket akadályozó tényezők felszámolását célozza, így például orvosolhatja a dél-afrikai piac korlátozott méretét, az AIDS társadalmi és gazdasági hatását, a magas bűnözési mutatókat, valamint a foglalkoztatás és a tulajdon területén való állami beavatkozást;
14. sürgeti a Bizottságot, hogy ne ragaszkodjon olyan elemeknek a felülvizsgált TDCA-ba való felvételéhez, amelyek akadályoznák a dél-afrikai gazdasági fejlődést vagy a szegénység enyhítése érdekében folytatott küzdelmet, továbbá hogy ne avatkozzon Dél-Afrikának a magánszektor alapvető szolgáltatások nyújtásában való részvételét érintő döntéseibe, és hogy vonja le a tanulságot a SACU–USA szabadkereskedelmi tárgyalások megghiúsulásából, amely tárgyalások során az USA elfogadhatatlan feltételeket próbált szabni a SACU-nak;
15. javasolja, hogy az EU költségvetése biztosítson előirányzatokat a dél-afrikai régió bonyolult kereskedelmi integrációs folyamatainak megkönnyítése érdekében;
16. javasolja, hogy a cselekvési terv és az EU költségvetése rendelkezzen egy olyan szilárd dél-afrikai energiabiztonsági stratégia támogatásáról, amely figyelembe veszi az éghajlatváltozást és annak a dél-afrikai és a régióbeli szegényekre gyakorolt társadalmi és környezeti hatásait, többek között a megújuló energiaforrások fejlesztésére összpontosítva, különösen a kisebb vízerőművekre, a szélenergiára és a biomasszára;
17. hangsúlyozza, hogy a cselekvési tervnek a részvételt előtérbe helyező és több érdekelt bevonását megcélzó megközelítéssel kell rendelkeznie, és olyan dél-afrikai prioritások támogatására kell összpontosítania, amelyek közt szerepelnek a HIV-fertőzés terjedésének megakadályozására irányuló fellépések, a kormánynak a gazdasági talpra állás érdekében tett intézkedései, továbbá a gazdasági egyenlőtlenség elleni küzdelem, ösztönzendő a társadalmi kohéziót és biztosítandó, hogy a gazdasági előnyök nem csak a kialakuló pénzügyi elithez jutnak el, összhangban az ASGISA és a BEE stratégiájával;
18. javasolja, hogy a technikai segítségnyújtás iránti dél-afrikai igények, amelyek célja az

ország fejlesztési célkitűzéseinek elérése, és amelyek hozzájárulnak a régió társadalmi és gazdasági fejlődéséhez is, kapjanak prioritást azzal a céllal, hogy ösztönözzék az afrikai vezetőket a kontinens egészére irányuló fenntartható gazdasági fejlődésre vonatkozó modell megtervezése és a gyakorlati megvalósítása kapcsán felmerülő felelősség vállalására;

19. javasolja továbbá, hogy az oktatás és képzés tekintetében hozzanak létre egy együttműködési térséget, amely magában foglalja a tanár- és diákcsereket, valamint az Erasmus Mundus program dél-afrikai keretét;
20. megjegyzi, hogy Dél-Afrika számára jelentős előnyöket biztosítottak az Európai Beruházási Banknál elérhető kölcsönök, és kéri, hogy a 2007–2013-as időszakra legalább ezzel azonos szinten biztosítsanak támogatást, figyelembe véve a mikrovállalkozások, valamint a kis- és középvállalkozások igényeit;
21. ragaszkodik ahhoz, hogy a fejlesztési támogatást helyi szinten utalják ki, és külső szakértőket csak akkor vegyenek igénybe, illetve csak akkor importáljanak árukat, ha hasonló szakértelem vagy áru a régióban nem áll rendelkezésre;
22. hangsúlyozza, hogy egyedülálló tapasztalatai révén Dél-Afrika úttörő szerepet játszhat a dél-afrikai régió és az egész kontinens bevándorlási politikája tekintetében; hangsúlyozza ezért, hogy Dél-Afrikának haladéktalanul meg kell többszöröznie a következetes és hatékony bevándorlási politika elfogadására tett erőfeszítéseit; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy tapasztalatcserek, illetve Dél-Afrika különleges szerepére összpontosító bevándorlási programok, mint például az AENEAS és az ezt nyomon követő program révén ösztönözze ezeket az erőfeszítéseket;
23. sürgeti a Bizottságot, hogy folyamatos párbeszédet folytasson a dél-afrikai kormánnyal, és vonja be a parlamentet, a helyi önkormányzatokat és a civil társadalmat a stratégiai partnerségről, a cselekvési tervről szóló megbeszélésekbe, és annak ezt követő végrehajtásába;
24. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az EU-tagállamok kormányainak és parlamentjeinek és a Dél-afrikai Köztársaság kormányának és nemzetgyűlésének.